

Het Pieter Vermeulen Museum: Kernwaarden NME integratie in het KIIC

Driehuis, 2 november 2015, namens Het Bestuur van het Pieter Vermeulen Museum

Inhoudsopgave	
1. Inleiding	3
2. Wie zijn wij: Het Pieter Vermeulen Museum	3
3. Onze Kernwaarden	4
3.1 Expertise op het gebied van natuur- en milieu educatie	4
3.2 Formele Educatie	4
3.3 Informele Educatie	6
3.4 De maatschappelijke relevantie van het PVM	6
3.5 Het belang van onze collectie	7
3.6 De museumstatus: kwaliteitskeurmerk dat mogelijkheden vergroot voor additionele financiering	9
4. Onze toekomst visie	9
4.1 Een sterke uitgangspositie voor een rol as NME expert binnen het nieuwe concept Brak	9
4.2 Randvoorwaarden	10
5. Conclusie	10

I. Inleiding

Het PVM staat momenteel aan het begin van een spannende fase. In de nieuwe plannen voor het KIIC, Brak, willen wij namelijk graag onze expertise op het gebied van NME inbrengen. Het PVM ziet voor zichzelf een duidelijke rol weggelegd binnen dit nieuwe kustcentrum. Sterker nog, wij denken dat het PVM met haar activiteiten dit centrum uitstekend 'smoel' kan geven. Onze expertise op het gebied van natuur- en milieu educatie en onze collectie bieden adequate aanknopingspunten tot het overbrengen van binnen het vernieuwde concept passende activiteiten op een moderne en innovatieve wijze.

Momenteel ontvangt het PVM met name lokale/regionale bezoekers. Dit is voornamelijk het gevolg van onze tijdelijke locatie. Ons educatieve aanbod en onze overige activiteiten lenen zich echter uitermate voor een bredere doelgroep. Op een nieuwe locatie kan het aanbod van het PVM daarom zonder problemen op uitgebreide schaal worden aangeboden aan een landelijk publiek.

Cruciaal voor het PVM is echter dat er aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan zodat wij optimaal in staat zijn om in de toekomst binnen BRAK onze functie als NME specialist te vervullen. In dit document geven wij als PVM aan wie wij zijn, wat onze kernwaarden zijn, en wat onze visie is op het functioneren van het PVM in de toekomst.

2. Wie zijn wij: Het Pieter Vermeulen Museum

Het PVM, opgericht in 1952, is al jarenlang een begrip in de omgeving van Velsen/IJmuiden. Wij hebben met onze expertise op het gebied van Natuur en Milieu educatie een breed netwerk opgebouwd, zowel met onze afnemers (scholen en individuele bezoekers) als met diverse organisaties waar wij mee samenwerken, zoals:

- Natuurmonumenten, Nationaal Park Zuid Kennemerland,
- Kinderboerderij Velserbeek, IVN
- Gemeentelijke organisaties, zoals bijv. Omgevingsdienst IJmond, bibliotheken
- Zorginstellingen, Scholen (maatschappelijke stages)
- Musea in de regio, zoals het Zee- en Havenmuseum, het Bunkermuseum en Beeckestijn.
- De Vogelwerkgroep, het Vogelhospitaal en de Archeologische werkgroep
- Organisaties voor NSO, VVE/peuterspeelzalen
- Andere NME centra
- Historische kring Velsen

Momenteel vinden jaarlijks tussen de 8.000 en 10.000 bezoekers hun weg naar het museum. Daarvan bezoekt ongeveer de helft het museum in schoolverband. Deze bezoekers weten het museum te vinden ondanks het feit dat het museum al geruime tijd is gevestigd op een niet optimale, afgelegen locatie. Daarnaast komen zo'n 2.000 tot 4.0000 belangstellenden op andere locaties in aanraking met materiaal en programma's van het PVM.

Wij streven ernaar om bij onze doelgroepen door middel van informatie, educatie en onderzoek de bewustwording te vergroten over natuur, milieu, landschap en de eigen invloed hierop, alsmede het stimuleren van natuur- en milieuvriendelijk gedrag gericht op een duurzame samenleving. Dit doen wij middels ons hoogwaardige aanbod van natuurlessen en natuuractiviteiten. Bij dit aanbod wordt gebruik gemaakt onze representatieve collectie, die met name betrekking heeft op de natuur in het westelijk kustgebied.

Wij vervullen onze rol met een ijzersterk en toegewijd team, bestaande uit gekwalificeerde medewerkers en vrijwilligers. Deze groep mensen zet zich met hart en ziel in voor het PVM.

3. Onze Kernwaarden

3.1 Expertise op het gebied van natuur- en milieu educatie

Onze expertise op het gebied van natuur- en milieu educatie is onze overkoepelende kernwaarde waar alle hierna besproken kernwaarden mee samenhangen. Onze uitgebreide kennis en ervaring op het gebied van NME willen wij blijven uitdragen in de toekomst, zowel op het gebied van formele als informele educatie als in de richting van een breed spectrum aan doelgroepen, zowel regionaal als (inter)nationaal georiënteerd. Wij denken dat wij met ons aanbod van en expertise in NME bovendien een rol kunnen spelen in het vergroten van de maatschappelijke cohesie. Onze collectie speelt bij dit alles een afgeleide rol. Deze zorgt namelijk voor een optimale effectiviteit van ons educatieve aanbod. Zowel wetenschappelijk als in de praktijk is aangetoond dat de inzet van objecten een belangrijke rol speelt bij het overbrengen van leerstof.

3.2 Formele educatie

Voor zowel het primair als secundair onderwijs vertegenwoordigen wij momenteel een belangrijke invulling van de kennisverwerving op het gebied van natuur en milieu zoals dat past binnen de in het onderwijs gestelde kennisdoelen en leerlijnen. Tevens geeft het PVM invulling aan het NME beleid voor scholen. Wij verstrekken materialen en verzorgen lessen die scholen zelf niet in huis (kunnen) hebben of waar zij de kennis voor ontberen.

Voor scholen verzorgen wij op alle niveaus en voor alle leeftijdsgroepen educatieve projecten op maat in een uitgebreid scala aan onderwerpen (met als speerpunten natuur, milieu en duurzaamheid).

Daarnaast bieden wij scholen en maatschappelijke organisaties een zeer divers aanbod van leskisten en lespakketten. De inhoud van deze leskisten bestaat naast lesprogramma's afhankelijk van het onderwerp o.a. uit collectiemateriaal, onderzoeksmateriaal, meetinstrumenten en modellen. Kortom materiaal dat het besef en begrip bij de gebruikers zal doen vergroten. Op een nieuwe locatie denken wij dat wij in de komende jaren ons schoolbereik verder kunnen uitbreiden. De onderwerpen waar wij ons op richten blijven

collectie

Een hoogwaardig aanbod van Natuur en Milieu Educatie

Formele Educatie

Informele Educatie

Maatschappelijke Cohesie

Enthousiaste reacties van scholen na een bezoek aan het Pieter Vermeulen Museum:

'Het was heel afwisselend. Kinderen konden heel veel voelen, ruiken, horen, zien. Al hun zintuigen werden gebruikt. Leerlingen en ouders waren enthousiast. Elke keer hebben jullie weer een leuke tentoonstelling.' (Pleidenschool, IJmuiden)

'Kinderen voelden zich betrokken en gingen enthousiast op onderzoek uit' (Haarlemse Montessorischool)

'Leuk en interactief. Informatie sloot goed aan bij de ervaring van de kinderen' (Het Kompas, IJmuiden)

'Heel positief en leerzaam, leuke introductie!' (De Molenweid, Velsbroek)

onverminderd belangrijk binnen het lesaanbod op scholen, terwijl die zich voor natuur en milieu educatie meer en meer op externe partijen, zoals het PVM, richten. Wij verwachten dan ook dat onze rol binnen de formele educatie verder kan groeien.

Regelmatig evalueren wij onze programma's omdat wij aan de behoefte van onze afnemers willen blijven voldoen. Uit de reacties die wij naar aanleiding van deze evaluaties ontvangen blijkt duidelijk dat de scholen in de omgeving behoefte hebben aan onze diensten. Zij zijn zeer tevreden over hetgeen zij van ons krijgen aangeboden. Dit blijkt wel uit de vele positieve feedback die wij van deze scholen ontvangen.

3.3 Informele Educatie

Naast schoolbezoekers komen veel groepen vanuit peuterspeelzalen en de daartoe behorende voorschoolse vroegtijdige educatie (VVE) alsmede vanuit de naschoolse opvang (NSO) naar het PVM.

Ook ontvangen wij ieder jaar een groot aantal individuele bezoekers. Deze bezoekers, veelal (groot)ouders met kinderen, komen om onze collectie te bekijken en zo meer te leren over de natuur in de regio. Ook nemen zij frequent deel aan onze educatieve activiteiten op het gebied van natuur, milieu en duurzaamheid. Deze laatstgenoemde activiteiten bieden wij overigens niet alleen bij het museum aan, maar ook op locatie, bijvoorbeeld met onze Strandkar op het strand tijdens de Stranddagen of tijdens andere speciale evenementen, zoals markten.

Wij verwachten dat als het PVM haar activiteiten kan uitoefenen vanuit Brak, de groep particuliere bezoekers belangrijk zal toenemen, omdat vanaf deze locatie nog beter kan worden aangesloten op regionale natuur en de regionale ontwikkelingen. Tevens is het PVM op deze locatie beter bereikbaar voor (strand)bezoekers.

Samenvattend kan worden gesteld dat het PVM dé NME specialist is van de regio. Ons aanbod en expertise biedt bovendien ruimschoots mogelijkheden om deze positie op een beter bereikbare en passender locatie verder uit te bouwen richting nationale bezoekers en grotere groepen.

3.4 De maatschappelijke relevantie van het PVM

De NME activiteiten van het PVM hebben momenteel al bewezen dat zij een belangrijke maatschappelijke relevantie hebben. Zo wordt niet alleen een belangrijk en zinvol educatief programma aan de regionale jeugd aangeboden, maar fungeert het PVM ook als een leerplek voor maatschappelijke stages in het voortgezet onderwijs; het museum is een erkend leerbedrijf voor het MBO en biedt stageplaatsen voor diverse HBO opleidingen. Verder biedt het PVM plaats aan een enthousiaste groep vrijwilligers die hier veel (sociale) voldoening uit halen. Tevens is er een groep 'Vrienden van het museum'; mensen die het museum een warm hart toedragen, het museum steunen en daarvoor kunnen deelnemen aan

sociale activiteiten georganiseerd door het museum (bijvoorbeeld lezingen). Daarnaast werken wij samen met instanties als verzorgingshuizen en kinderboerderij Velserbeek. (Al eerder genoemd zijn ook onze samenwerkingsverbanden met organisaties als Natuurmonumenten, Nationaal Park Zuid Kennemerland etc., zie pagina 2.)

3.5 Het belang van onze collectie

Het PVM is momenteel in bezit van een kleine hoogwaardige collectie van voornamelijk natuurhistorische objecten. Deze collectie is volgens de museum-norm op professionele manier geregistreerd en zal binnen afzienbare tijd ook volledig digitaal te bekijken zijn. De collectie is met name een regionaal georiënteerde collectie. Het zwaartepunt ligt bij opgezette vogels en zoogdieren en bij de fauna en flora van het strand en de visserij. Een groot deel van de collectie bestaat bijvoorbeeld uit schelpen. Daarnaast is er een klein meer internationaal georiënteerd deel van de collectie.

Een aantal objecten die geen relatie hebben met de natuur hebben wij in langdurig bruikleen afgestaan aan andere musea, o.a. Het Zee- en Havenmuseum in IJmuiden. Daarnaast bezitten wij een deel 'uitleencollectie' (o.a. een groot aantal leskisten en een aantal opgezette dieren). Deze uitleencollectie wordt uitgeleend aan zowel scholen en maatschappelijke organisaties als particulieren. Onze collectie groeit nog maar minimaal, actief verzamelen wordt door het PVM niet of nauwelijks gedaan, de verzameling wordt nog aangevuld door incidentele schenkingen en bruiklenen en indien nodig worden objecten vervangen.

De collectie wordt veelvuldig ingezet voor het bereiken van onze educatieve doelstellingen, ter verduidelijking als onderdeel van tentoonstellingen en tijdens speciale evenementen. Doordat wij een collectie bezitten die qua herkomst regionaal georiënteerd is, maar daarnaast ook een aantal waardevolle (inter)nationaal georiënteerde objecten heeft, biedt zij veel aanknopingspunten voor het ondersteunen van een uitgebreid scala aan educatieve onderwerpen, niet alleen op regionaal, maar ook op nationaal of zelfs mondiaal niveau (denk aan klimaatproblematiek, biodiversiteit, evolutie, duurzaamheid etc.).

Bij onze rol als educatie specialist heeft de collectie een niet te onderschatten functie. Wetenschappelijk en in de praktijk is aangetoond dat de inzet van objecten een belangrijke rol speelt bij het overbrengen van leerstof, omdat de inzet van objecten tijdens het overbrengen van lesstof meerdere zintuigen worden aangesproken, waardoor de lesstof op een effectievere manier wordt overgebracht (object-centered learning). Dit geldt zowel binnen het formele als het informele educatieve aanbod.

Quote Directeur Natuurmuseum Brabant, Frans Ellenbroek, deze gaf het onderstaande antwoord op de vraag:

Vindt u het belangrijk dat er (uitleen)objecten worden ingezet bij het leerproces?:

‘Ja, ik denk dat het helpt als een leraar niet met zijn kinderen hier naartoe kan of wil komen en hij in de klas les wil geven over vogels, de kringloop, het biotoop of wat dan ook dat hij dan dingen kan laten zien. Met deze objecten kun je het allemaal van dichtbij bekijken, en worden tijdens het leerproces meerdere zintuigen aangesproken, dat beklijft beter’. (interview op 29 september 2015)

Quote Algemeen Directeur Nemo, Michiel Buchel, (NEMO heeft twee jaar geleden de museum status gekregen) : Hij antwoordde op de vraag:

Wat heeft de museumstatus voor toegevoegde waarde voor NEMO?

‘De museumstatus heeft ons concreet 100.000 extra bezoekers opgeleverd.’

(tijdens gesprek op de businessdag van de UITMARKT, 2015)

3.6 De museumstatus: kwaliteitskeurmerk dat mogelijkheden vergroot voor additionele financiering

Momenteel is het PVM in het bezit van een museumstatus. Dit kwaliteitskeurmerk vormt een belangrijke toegevoegde waarde voor het PVM, aangezien dit keurmerk voor een groot aantal mogelijke subsidiegevers een randvoorwaarde is voor een financiële bijdrage aan onze activiteiten. Ook kunnen wij met onze museumstatus geormerkt meespelen aan de Bankgiroloterij, waarbij deelnemers aan deze loterij ervoor kunnen kiezen de helft van hun inleg rechtstreeks naar het museum te laten gaan. Met een prestigieus KIIC gebouw zullen Velsenaren hier eerder voor kiezen omdat zij zich zo aan een publiekstrekker en tevens een maatschappelijke organisatie in IJmuiden kunnen verbinden.

Bovendien creëert de museumstatus voor ons ook een belangrijke commerciële meerwaarde: zo kunnen wij op een nieuwe locatie, met verruimde openingstijden gebruik gaan maken van de museumkaart, meedoen aan door de museumvereniging georganiseerde activiteiten/evenementen zoals museumkids, museumweek, congressen en symposia. Ook kunnen wij meedingen naar de museum educatieprijs, alsmede meeliften op de marketing campagnes van de Museumvereniging. Dit alles resulteert in een verhoogde zichtbaarheid voor onze activiteiten en genereert extra bezoek. Ons activiteitenprogramma aangeboden in de door de Museumvereniging georganiseerde nationale Museumkids week trok tijdens de recente herfstvakantie bijna 1.000 bezoekers.

4. Toekomstvisie

4.1 Een sterke uitgangspositie voor een rol als NME expert binnen het nieuwe concept Brak

Wij zijn ervan overtuigd dat het PVM, met de (educatieve) kennis en de ondersteunende collectie die het in huis heeft, nu en in de toekomst, een relevante en belangrijke rol kan vervullen als specialist op het gebied van Natuur en Milieu Educatie in de regio. Dit is een onderwerp waaraan door de Gemeente Velsen een hoge prioriteit binnen het beleid wordt gegeven. In de afgelopen jaren hebben wij onze rol als NME expert altijd uitermate serieus genomen en wij denken dat wij deze activiteiten op een nieuwe locatie aanzienlijk kunnen uitbreiden naar andere, niet regionale, doelgroepen en activiteitengebieden. Zo zien wij voor onszelf ook duidelijk een rol weggelegd bij het creëren van debat rondom natuur en milieu gerelateerde onderwerpen. Onze educatieve expertise biedt voldoende mogelijkheden om op een aansprekende innovatieve moderne manier invulling te geven aan deze rol.

Wij denken bovendien dat op een geschikte locatie onze maatschappelijke relevantie nog verder kan worden uitgebouwd. Het educatieve aanbod van het PVM is uitstekend geschikt voor een bredere doelgroep dan welke zij momenteel bedient. Met name in combinatie met formele educatie biedt de collectie mogelijkheden om met aansprekende activiteiten en workshops de sociaal maatschappelijke cohesie in de maatschappij te bevorderen. Wij

kunnen bijvoorbeeld nog meer aansluiting gaan zoeken bij (gemeentelijke) wijkteams, een rol vervullen binnen het gemeentelijke inburgeringsbeleid, samenwerken met de regionale GGZ, en ook allianties aangaan op het gebied van toerisme, zoals bijvoorbeeld met hotels.

Er zijn voldoende aanknopingspunten om aantrekkelijke en duurzame programma's te ontwikkelen voor senioren, jongeren en mensen met een fysieke beperking. Ook zien wij talrijke mogelijkheden voor activiteiten die verbondenheid tussen bewoners in de regio en bezoekers van elders teweeg kunnen brengen.

Een voorbeeld van een programma gericht op de versterking van maatschappelijke cohesie zou een jeugd programma zijn waarbij jongeren worden opgeleid tot rondleiders en discussie- en workshopleiders van activiteiten die gericht zijn op gezinnen, senioren en leeftijdsgenoten.

Zo'n programma zorgt voor een grotere waardering van jongeren voor de natuur in hun eigen regio. Bovendien zal het werken met authentieke natuur(historische) objecten voor een belangrijke toegevoegde waarde zorgen. Een dergelijk programma kan leiden tot een leerervaring waarbij jongeren de gelegenheid hebben om vaardigheden te ontwikkelen als samenwerken met anderen, kritisch denken en effectief communiceren. Het zorgt daarnaast voor betekenisvol contact tussen en met verschillende generaties.

4.2 Randvoorwaarden

Voor het verzorgen van educatieve activiteiten van een hoogwaardige kwaliteit is een educatieve ruimte, een tentoonstellingsmogelijkheid, alsmede de daarbij behorende werk- en opslag ruimte, voor ons noodzakelijk. Deze voorzieningen zorgen er namelijk voor dat het PVM op de meest effectieve wijze haar educatieve programma's en andere natuuractiviteiten kan uitvoeren.

Alhoewel wij ons kunnen indenken dat een deel van de PVM collectie kan functioneren als decoratie binnen het KIIC, willen wij tevens de mogelijkheid behouden om onze collectie te gebruiken voor educatieve doeleinden. Wij denken dan ook dat een opstelling waarbij een tentoonstelling van objecten wordt gecombineerd met een educatie aanbod, bijvoorbeeld in de trant van hetgeen momenteel wordt aangeboden door Natuurmuseum Brabant in de OO-ZONE (zie <http://www.natuurmuseumbrabant.nl/oo---zone>) voor het aanbieden van een hoogwaardig educatief programma een vereiste is. Er zal daarom gekeken moeten worden hoe één en ander kan worden gerealiseerd binnen een op te zetten KIIC.

De educatieve programma's in het centrum kunnen worden gecombineerd met lessen en activiteiten op locatie, bijvoorbeeld in de duinen of aan het strand. Dit is de formule die de toegevoegde waarde biedt waar zowel het basisonderwijs als de middelbare scholen ons om vragen, en die ook het beste aansluit bij het aanbieden van niet formele educatie en andere natuurgerelateerde activiteiten.

5. Conclusie

Wij denken dat het PVM dé partij is om binnen het nieuwe KIIC Brak te fungeren als innovatieve NME specialist voor een grote verscheidenheid aan doelgroepen, passend bij de nationale aantrekkingskracht van het kustgebied. Bovendien denken wij als PVM een belangrijke rol te kunnen vervullen bij het versterken van de maatschappelijke cohesie.